

A román „újjászervezett” szociáldemokraták sajtójának bírálata az 1904. évi budapesti szociáldemokrata kongresszusról¹

Feljött most néhány ember Budapestre és a magyar húsvét alkalmával kongresszust tartanak itt, az ország fővárosában; vagyis az *Adevêrul* laphoz közel állók, Bokányi emberei összeszedtek néhány munkást, és egypár embert felhoztak pénzükön néhány faluból, s ezek között néhány román is volt. Bokányi emberei, vagyis az *Adevêrul*hoz közel állók becsapták és elbolondították Budapesten ezeket a szegény embereket, hogy parádézzanak velük, és azt írták lapjaikban, hogy 270 helységből jöttek fel az emberek. Egyik munkatársunk utánanézett a dolognak és bebizonyosodott, hogy Bokányiék nem mondtak igazat, mert még 27 községből sem voltak itt emberek, de ők azt tették, amit lehetett, a munkásokat úgy tüntették fel, mint azoknak a falvoknak a küldötteit, ahol születtek vagy ahol azelőtt éltek.

A világ most megtudta, milyen szélhámosok. De mi nem erről akartunk írni, hanem arról, hogy a rászedettek egyike, bizonyos Urbán nevezetű, Ceglédről, megmondta az *Adevêrul* embereinek, vagyis a Bokányi-féle vezetőknek, hogy a földművesek semmit sem adnak a szavukra. Megmondotta nekik, hiába írnak, hogy ezt vagy azt közölgék a lapban, semmit sem közölnek. Egy másik földműves, Becséről, még keresetlenebb szavakat is mondott, vagyis, hogy a becseiek hallani sem akarnak olyan szociális vezetőről, mint amilyenek Bokányiék, akik azt mondták: a román és a magyar földművesek büdösek a bagótól, és a kongresszusra érkezett románoknak azt kiáltották oda: oláh bocskor! Amikor tudósítónktól ezeket a szavakat hallottuk — nem akartuk elhinni. De nem sokáig maradtunk bizonytalanságban, mert jött egy csomó ember: románok, magyarok, szlovákok és szerbek, s kérdezték, hogy itt vannak-e a *Voința Poporului*, a *Szabad Szó* és a *Slobodnuo² Slovo* lapok. Megmondottuk nekik, hogy itt, és megkérdeztük tőlük, mivel szolgálhatunk, és hellyel kínáltuk őket. A mi embereink igen megörültek, hogy székekre ülhetek — kanapéink ugyanis nincsenek — és elmondották nekünk, hogy reggel 6–7–8 órától étlen-szomjan talpon vannak, és még a kutya sem állt velük szóba, hanem mind, akik elmentek mellettük, azt mondták nekik: „büdös paraszt”, „bagós paraszt”, „oláh”, „vadrác”, „részeges tót” és hasonlókat. Ezek alapján megbizonyosodtunk, hogy Bokányiék az *Adevêrultól* valóban csak a szerencsétlen román, magyar, szerb, szlovák parasztok pénzéért harcolnak, de különben semmit sem törődnek a szegény és dolgos nép szomorú helyzetével. Tehát Bokányiék kongresszusából valóságos komédia és csúfság lett. Láthatjátok most már ti is, testvérek, hogy kik a ti igazi testvéreitek és barátaitok. Látjátok és magatok is megbizonyosodtok, hogy a ti jóakaróitok mi vagyunk, az újjászervezett szociáldemokrata párt, a *Szabad Szó*, a *Voința Poporului* és a *Slobodnuo Slovo* kiadója.

Most láthatja a világ, hogy a szegény és dolgos népnek kik a barátai, testvérei és igazi jóakarói. Mi vagyunk-e azok, akik járjuk a falvakat, felvilágosítjuk a népet és a szegény munkásokat, vagy azok, akik az *Adevêrul*nál vannak, s akik összecsisztítják az embereket Budapestre, hogy a szerencsétlen földműves és munkás elköltse itt Budapesten a pénzét. Mi több száz községben tartottunk gyűlést szervezeteinkben, ahol felvilágosítottuk a népet, míg azok az *Adevêrultól* Budapestre hívtak néhány embert, akikből gúnyt űztek. Így csináltak ezek az adevêrulbeliek kongresszusfélét itt Budapesten. Ettől az emberek magukhoz tértek, eljöttek hozzánk és azt mondták, hogy ezentúl megválnak az *Adevêrultól*, és megrendelték a mi újságainkat: a *Szabad Szót*, a *Voința Poporului*t és a *Slobodnuo Slovo*t; tehát az *Adevêrul* kongresszusi komédiája pontosan 300 előfizetőt szerzett nekünk.

Nagyon szépen köszönjük Bokányiéknek az *Adevêrultól*, hogy a mi malmunkra hajtják a vizet.

¹ A közlemény eredeti címe és lelhelye: *Congres ori comedie?* — Kongresszus vagy komédia? *Voința Poporului*, 1904. ápr. 18; 16. sz.

² A közlemény szerint: *Slobodnuo* — *Szabad*.